

บทที่ 4

ผลการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยกระบวนการจัดการความรู้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ซึ่งเป็นการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนบ้านเม็กดำ อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2552 จำนวน 27 คน กรอบเนื้อหา ในการวิจัยการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยกระบวนการจัดการความรู้ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัวมาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ คุณธรรมและลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 สถานที่วิจัยโรงเรียนบ้านเม็กดำ ตำบลเม็กดำ อำเภอพิบูลย์รักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยนำเสนอสาระสำคัญ ดังนี้

1. ระดับความต้องการในการจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้
2. การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้
3. ผลที่ได้จากกระบวนการจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของท้องถิ่น

ระดับความต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยกระบวนการจัดการความรู้

1. ในการศึกษาระดับความต้องการการจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผา ได้ดำเนินการโดยใช้แบบสำรวจการจัดการเรียนรู้อาชีพในท้องถิ่น เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงความต้องการแนวทางและเรื่องที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจปรากฏ ดังนี้

ตารางที่ 6 ร้อยละของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสำรวจ

รายละเอียด	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		รวม	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
เพศ								
ชาย	10	27.03	27	30.68	42	53.84	79	40.93
หญิง	17	62.96	61	69.31	36	46.15	114	59.06
อายุ								
10-20	0	0	0	0	78	100	78	40.41
21-30	1	3.70	0	0	0	0	1	0.51
31-40	11	40.74	39	44.31	0	0	50	25.90
41-50	12	44.44	26	29.54	0	0	38	19.68
51-60	3	11.11	12	13.63	0	0	15	7.77
61 ปีขึ้นไป	0	0	11	12.5	0	0	11	5.69
ระดับการศึกษา								
ประถมศึกษา	0	0	75	85.22	0	0	75	38.86
มัธยมศึกษาตอนต้น	0	0	5	5.68	78	100	83	43.00
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	0	0	8	9.09	0	0	8	4.14
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	0	0	0	0	0	0	0	0
ปริญญาตรี	17	62.96	0	0	0	0	17	8.80
สูงกว่าปริญญาตรี	10	37.03	0	0	0	0	10	5.18

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่าข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจความต้องการจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ครูโรงเรียนบ้านเม็กคำ 2) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเม็กคำและภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 พบว่า

กลุ่มที่ 1 ครู โรงเรียนบ้านเม็กคำ ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศหญิง จำนวน 17 คน เพศชาย จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 62.97 และ 37.03 ตามลำดับ อายุระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด จำนวน 12 คน รองลงมาคือ อายุ 31-40 ปี จำนวน 11 คน อายุ 51-60 ปี จำนวน 3 คน อายุ 20-30 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 44.45, 40.74, 11.11 และ 3.70 ตามลำดับ ระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 75 คน มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 85.22, 5.68 ตามลำดับ

กลุ่มที่ 2 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศหญิง จำนวน 61 คน เพศชาย 27 คน คิดเป็นร้อยละ 69.31 และ 30.68 ตามลำดับ อายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด จำนวน 39 คน รองลงมา คืออายุ 41-50 ปี จำนวน 26 คน อายุ 51-60 ปี จำนวน 12 คน อายุ 61 ปี ขึ้นไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 44.31, 29.54, 13.63 และ 12.5 ตามลำดับ ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 17 คน สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 62.96, 37.03 ตามลำดับ

กลุ่มที่ 3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศหญิง จำนวน 36 คน เพศชาย 42 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15 และ 53.84 ตามลำดับ อายุระหว่าง 10-20 ปี มากที่สุด จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ทุกคนอยู่ในระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นทุกคน

โดยรวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 193 คน เป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 114 คน เพศชาย 79 คน คิดเป็นร้อยละ 59.06 และ 40.93 ตามลำดับ ในส่วนของอายุของผู้ตอบแบบสำรวจมีอายุอยู่ในช่วง 10-20 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ อายุ 31-40 ปี, อายุ 41-50 ปี, อายุ 51-60 ปี และอายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.41, 25.90, 19.68, 7.77, 5.69 และ 0.51 ตามลำดับ ส่วนระดับการศึกษามีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มากที่สุด จำนวน 83 คน รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษา จำนวน 75 คน ปริญญาตรี จำนวน 17 คน สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 10 คน และมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00, 38.86, 8.80, 5.18, และ 4.14 ตามลำดับ

ความต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยกระบวนการจัดการความรู้
การได้มาซึ่งความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดย
กระบวนการจัดการความรู้ ใช้แบบสำรวจ ซึ่งผู้ตอบแบบสำรวจทั้ง 3 กลุ่มคือ ครูโรงเรียน
บ้านเม็กดำ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเม็กดำและภูมิปัญญาท้องถิ่น
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 พบประเด็นที่มีความสำคัญ ดังนี้



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 7 ผลการศึกษาระดับความต้องการในการจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยกระบวนการจัดการความรู้

เรื่องที่พิจารณา	กลุ่มที่ 1			กลุ่มที่ 2			กลุ่มที่ 3			สรุป	
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D
ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม	3.59	.63	มาก	3.96	.91	มาก	4.28	.66	มาก	4.04	.81
โรงเรียนให้ความสำคัญในภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาชีพ ในท้องถิ่น	3.88	.84	มาก	3.87	.79	มาก	3.89	.73	มาก	3.88	.77
ผู้ประกอบการให้ความสำคัญในกระบวนการถ่ายทอด ความรู้	3.37	.49	ปาน กลาง	3.78	.91	มาก	3.91	.75	มาก	3.77	.82
ความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ในตัวคน ควร ได้รับการถ่ายทอดสู่ชนรุ่นหลัง	3.88	.89	มาก	4.00	.92	มาก	3.96	.78	มาก	3.96	.85
ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถนำมาจัดกิจกรรม การเรียนรู้ได้	3.85	.81	มาก	4.27	.79	มาก	4.21	.74	มาก	4.19	.79
การเรียนรู้ในสถานที่จริงจะทำให้เกิดบรรยากาศแห่ง การเรียนรู้	3.88	.80	มาก	3.76	.75	มาก	4.03	.79	มาก	3.89	.78
การเรียนรู้ในท้องถิ่นโดยภูมิปัญญาท้องถิ่นจะทำให้ เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน และชุมชน	3.92	.87	มาก	3.78	.82	มาก	4.55	.74	มากที่สุด	4.11	.87

เรื่องที่พิจารณา	กลุ่มที่ 1			กลุ่มที่ 2			กลุ่มที่ 3			สรุป		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออก ด้านอาชีพในท้องถิ่น	3.55	.69	มาก	4.32	5.42	มาก	3.93	.81	มาก	4.06	3.7	มาก
การเรียนอาชีพท้องถิ่นเป็นการเติบโตวัฒนธรรม ของชุมชนและสามารถพัฒนาการเรียนรู้ให้เกิดความรัก ในท้องถิ่น	4.66	.48	มากที่สุด	4.46	.69	มาก	4.60	.74	มาก	4.54	.69	มากที่สุด
ควรมีการประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้เป็นระยะ	3.85	.81	มาก	3.89	.78	มาก	3.87	.72	มาก	3.88	.76	มาก

จากตารางที่ 7 ผลการศึกษาระดับความต้องการในการจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผา โดยกระบวนการจัดการความรู้ ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม อันประกอบด้วย ครูโรงเรียนบ้านเม็กดำ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเม็กดำและภูมิปัญญาท้องถิ่น และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า

กลุ่มที่ 1 ครู

1. ระดับมากที่สุด จำนวน 1 รายการ คือ การเรียนอาชีพในท้องถิ่นเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมของชุมชนและสามารถพัฒนานักเรียนให้เกิดความรักในท้องถิ่น โดยมีค่าเฉลี่ย 4.66

2. ระดับมาก จำนวน 8 รายการ คือ การเรียนอาชีพในท้องถิ่นโดยภูมิปัญญาท้องถิ่นจะทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน โรงเรียนให้ความสำคัญในภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาชีพในท้องถิ่น ความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ในตัวคน ควรได้รับการถ่ายทอดสู่ชนรุ่นหลัง ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ ควรมีการประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้เป็นระยะ ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้านอาชีพในท้องถิ่น และผู้ปกครองให้ความสำคัญในกระบวนการถ่ายทอดความรู้ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.92 , 3.88 , 3.88 , 3.85 , 3.85 , 3.59 , 3.55 , และ 3.37 ตามลำดับ

3. ระดับปานกลาง จำนวน 1 รายการ คือ ผู้ปกครองให้ความสำคัญในกระบวนการถ่ายทอดความรู้ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.37

กลุ่มที่ 2 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. ระดับมาก จำนวน 10 รายการ คือ การเรียนอาชีพท้องถิ่นเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมของชุมชนและสามารถพัฒนานักเรียนให้เกิดความรักในท้องถิ่น ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้านอาชีพในท้องถิ่น ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ ความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ในตัวคน ควรได้รับการถ่ายทอดสู่ชนรุ่นหลัง ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมควรมีการประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้เป็นระยะ โรงเรียนให้ความสำคัญในภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาชีพในท้องถิ่น ผู้ปกครองให้ความสำคัญในกระบวนการถ่ายทอดความรู้ การเรียนอาชีพในท้องถิ่นโดยภูมิปัญญาท้องถิ่นจะทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน และชุมชน การเรียนรู้ในสถานที่จริงจะทำให้ได้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.46 , 4.32 , 4.27 , 4.00 , 3.96 , 3.89 , 3.87 , 3.78 , 3.78 และ 3.769 ตามลำดับ

กลุ่มที่ 3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. ระดับมากที่สุด จำนวน 2 รายการ การเรียนอาชีพท้องถิ่นเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมของชุมชนและสามารถพัฒนานักเรียนให้เกิดความรักในท้องถิ่น และการเรียนอาชีพในท้องถิ่น โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นจะทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน และชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.60 และ 4.55 ตามลำดับ

2. ระดับมาก จำนวน 8 รายการ คือ ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ การเรียนรู้ในสถานที่จริงจะทำให้ได้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ในตัวคน ควรได้รับการถ่ายทอดสู่ชนรุ่นหลังและมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้านอาชีพในท้องถิ่น ผู้ปกครองให้ความสำคัญในกระบวนการถ่ายทอดความรู้ โรงเรียนให้ความสำคัญในภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาชีพในท้องถิ่นและควรมีการประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระยะ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.28 , 4.21 , 4.03 , 3.96 , 3.93 , 3.91 , 3.89 และ 3.87 ตามลำดับ

สรุปผลการวิเคราะห์ความต้องการจากแบบสำรวจความต้องการในการจัดการเรียนรู้อาชีพในท้องถิ่นโดยกระบวนการจัดการความรู้ ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสำรวจทั้ง 3 กลุ่ม ประกอบด้วย ครูโรงเรียนบ้านเม็กคำ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเม็กคำและภูมิปัญญาท้องถิ่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความเห็นว่า การเรียนอาชีพในท้องถิ่นเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมของชุมชนและสามารถพัฒนานักเรียนให้เกิดความรักในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 4.54

ความต้องการเกี่ยวกับเรื่องที่จะนำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผา โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้

ตารางที่ 8 ร้อยละของความต้องการเรื่องที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ที่	เรื่อง	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		สรุป	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1	เครื่องปั้นดินเผา	12	45.88	35	39.77	18	23.07	65	33.67
2	การจักสาน	5	18.51	13	14.77	13	16.66	31	16.06
3	การทอผ้า	0	0.00	5	5.68	8	10.25	13	6.73
4	การเกษตรแบบดั้งเดิม	8	29.62	15	17.04	16	20.51	39	20.20
5	การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม	0	0.00	8	9.09	9	11.53	17	8.80
6	การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง	2	7.40	12	13.63	14	17.94	28	14.50

จากตารางที่ 8 ความถี่ ร้อยละของความต้องการเรื่องที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อาชีพในท้องถิ่นโดยกระบวนการจัดการความรู้ โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ ตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบให้เลือก 1 ตัวเลือกจากหลายตัวเลือก ผู้ให้ข้อมูลได้เลือกเรื่องที่ต้องการจะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันมากที่สุด ปรากฏผล ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ครูโรงเรียนบ้านเม็กดำได้ผล ดังนี้

เรื่องที่กลุ่มครูโรงเรียนบ้านเม็กดำเลือกมากที่สุด คือ เครื่องปั้นดินเผา จำนวน 12 คน รองลงมาคือ เกษตรแบบดั้งเดิม จำนวน 8 คน การจักสาน จำนวน 5 คน การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง จำนวน 2 คน การทอผ้าและปลูกหม่อนเลี้ยงไหม จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 45.88, 29.62, 18.51, 7.40, 0.00, และ 0.00 ตามลำดับ

กลุ่มที่ 2 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเม็กดำและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ผล ดังนี้

เรื่องที่กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเม็กดำและภูมิปัญญาท้องถิ่น เลือกมากที่สุด คือ เครื่องปั้นดินเผา จำนวน 35 คน รองลงมา คือ การเกษตรแบบดั้งเดิม จำนวน 15 คน การจักสาน จำนวน 13 คน การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง จำนวน 12 คน การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม จำนวน 8 คน และ การทอผ้า จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 39.77, 17.04, 14.77, 13.63, 9.09, และ 5.68 ตามลำดับ

กลุ่มที่ 3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเม็กดำได้ผล ดังนี้

เรื่องที่กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเม็กดำเลือกมากที่สุด คือ เครื่องปั้นดินเผา จำนวน 18 คน รองลงมาคือ การเกษตรแบบดั้งเดิม จำนวน 16 คน การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง จำนวน 14 คน การจักสาน จำนวน 13 คน การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม จำนวน 9 คน และการทอผ้า จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 23.07, 20.51, 17.94, 16.66, 11.53, และ 10.25 ตามลำดับ

สรุปผู้วิจัยได้วิเคราะห์เพื่อหาประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ประกอบด้วย ครูโรงเรียนบ้านเม็กดำ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเม็กดำและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้เลือกเรื่องที่ต้องการที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันมากที่สุดคือ เรื่องเครื่องปั้นดินเผา จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 33.67

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อาชีพในท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ซึ่งได้จากแบบสำรวจแบบปลายเปิด จากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มคือ ครูโรงเรียนบ้านเม็กดำ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และภูมิปัญญาท้องถิ่น และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สรุปได้ว่า

1. การกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรให้ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมของกิจกรรมนั้น ๆ
2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นควรแนะนำมารยาทให้กับนักเรียนเพื่อให้มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยกระบวนการจัดการความรู้

จากการศึกษาแนวคิดการจัดการความรู้ทำให้ทราบว่า การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยการจัดการความรู้เพื่อเชื่อมโยงกับกระบวนการเรียนรู้ในระบบไม่สามารถใช้เฉพาะครูคนเดียวทำได้แนวคิดในเบื้องต้นว่า การจัดการความรู้ทำให้เกิดกิจกรรมอย่างหลากหลาย จากการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องใช้คนหลายภาคส่วนจะมาหลอมรวมเข้าด้วยกัน การพัฒนาจึงเริ่มต้นโดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดสนทนากลุ่ม เพื่อแสดงความคิดเห็นและยืนยันข้อมูลจากแบบสำรวจ ซึ่งได้ดำเนินการ ดังนี้

- 1.1. สมาชิกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

1.1.1 ตัวแทนนักเรียน ผู้ที่ถูกเสนอชื่อมากที่สุดคือ นางสาวปัทมาพร ชมพอรองลงมาคือ นายศักดิ์ยา เพ็ญญา และนางสาวมินตรา เข้มทอง ตามลำดับผู้วิจัยจึงเลือกนักเรียนทั้งสามคนเป็นตัวแทนนักเรียน

1.1.2 ตัวแทนครู ผู้ที่ถูกเสนอชื่อมากที่สุด คือ นางอุมาพร บุญถม ผู้วิจัยจึงเชิญเป็นตัวแทนครูเพื่อเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

1.1.3 ตัวแทนผู้ปกครอง ผู้ที่ถูกเสนอชื่อมากที่สุด คือ นางอ่อน พลทองมารองลงมาคือ นายเรือง ยางนอก นางสังข์ ธนุศรี และนางพันธ์ รัตนโชติ ตามลำดับ ผู้วิจัยจึงเชิญเข้าร่วมเป็นตัวแทนในการสนทนากลุ่ม

1.1.4 ตัวแทนภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ที่ถูกเสนอชื่อมากที่สุดนางละมุล คอร์รัมย์ รองลงมาคือ หลวงพ่อจันดา เชนชมโม ผู้วิจัยได้เชิญและนิมนต์ เข้าร่วมสนทนากลุ่มในครั้งนี้

1.2. นัดหมายจัดการสนทนากลุ่ม ในวันที่ 5 เดือน กรกฎาคม พ.ศ 2552 ตั้งแต่เวลา 09.00 น.ถึงเวลา 11.00 น. ณ วัดท่าชัยศรี บ้านเม็กดำ ตำบลเม็กดำ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

1.3. เตรียมทีมงานโดยมี นายบัวดิน ฝาแก้ว เป็นผู้จัดบันทึก นายวิสิทธิ์ โทแก้ว เป็นผู้บริการทั่วไป เตรียมกระดาษชาร์ต ปากกาเคมี โดยจัดเก้าอี้สำหรับนั่งสนทนาเป็นรูปครึ่งวงกลม

1.4. ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสรุปผลการวิเคราะห์จากแบบสำรวจ ความต้องการจัดการเรียนรู้เสนอให้สมาชิกในวงสนทนาทุกคนได้รับทราบ

1.5. สมาชิกในวงสนทนากลุ่มได้ร่วมกันอภิปรายและลงความเห็นว่าคุณข้อมูลจากการวิเคราะห์แบบสำรวจความต้องการจัดการเรียนรู้เป็นข้อมูลที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนสมควรจัดให้มีการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่นเป็นการสืบทอดเพื่อเป็นการอนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไปเป็นการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น โดยการค้นหาองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สั่งสมจากมวลประสบการณ์มาตลอดชีวิต ให้ลูกหลานคนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้และอนุรักษ์ไว้ในรูปแบบต่าง ๆ และสมาชิกในวงสนทนาได้ร่วมกันค้นหาภูมิปัญญาที่มีความรู้ในเรื่องเครื่องปั้นดินเผาในชุมชนเม็กดำและลงความเห็นว่าคุณละมุล คอร์รัมย์ นางสังข์ ธนุศรี นางพันธ์ รัตนโชติ และนายเรือง ยางนอก เป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องนี้

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้สรุปความเห็นจากการสนทนากลุ่มว่าให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้อาชีพในท้องถิ่นเรื่องเครื่องปั้นดินเผา โดยการมีส่วนร่วมของภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสมาชิกทุกคนเห็นว่าข้อความที่ผู้วิจัยสรุปมีความชัดเจน ทุกฝ่ายยินดีช่วยเหลือสนับสนุนและ

พร้อมที่จะให้คำปรึกษาได้ตลอดเวลา ผู้วิจัยจึงกล่าวขอบคุณสมาชิกที่เข้าร่วมสนทนาทุกท่าน และยุติการสนทนาดังกล่าวเมื่อเวลา 11.30 น.

สรุปการสนทนากลุ่ม เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจความต้องการที่วิเคราะห์เสร็จแล้วจากแบบสำรวจความต้องการทั้ง 3 กลุ่มคือ กลุ่มครูโรงเรียนบ้านเม็กดำ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนและกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น และกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเม็กดำมาสนทนากลุ่มเพื่อคัดเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องเครื่องปั้นดินเผาและเป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้เครื่องมือการจัดการความรู้ ตามแนวคิดของ โนนาคะ และทาเคอุชิ โดยเทคนิคเรื่องเล่าเร้าพลัง ซึ่งผู้วิจัยได้ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การใช้เครื่องมือการจัดการความรู้ในกระบวนการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผา

เครื่องมือ	การจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้
เรื่องเล่าเร้าพลัง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะสำคัญ เรื่องเล่ากระตุ้นความสนใจและนำไปสู่ความรู้ 2. วัตถุประสงค์ เพื่อการสื่อสารเพื่อแบ่งปันความรู้หรือประสบการณ์ที่มีในตัวคนออกมาเป็นเรื่องราว 3. กิจกรรมหลักคือ เรื่องที่เล่าควรเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้น ท้ายเรื่องเป็นความสุขหรือความสำเร็จ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องตัวผู้เล่าโดยมีโครงเรื่องคือมีการดำเนินเรื่องที่แปลกน่าสนใจเพื่อจับความสนใจของผู้ฟังและให้ผู้ฟังเข้ามามีส่วนร่วมในการซักถาม 4. ผลที่เกิดขึ้น เรื่องเล่ามีพลัง สามารถกระตุ้นความสนใจได้ดีเป็นสิ่งที่ทำได้ง่าย บอกได้ถึงวิธีการทำงานให้สำเร็จและเคล็ดลับแห่งความสำเร็จ
การสกัดขุมความรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะสำคัญคือ การเขียนขุมความรู้ที่ได้จากการฟัง 2. วัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ขุมความรู้ที่ได้จากการฟัง 3. กิจกรรมหลัก คือนักเรียนเขียนขุมความรู้ที่ได้จากการฟังลงบนกระดาษที่ผู้วิจัยแจกให้ 4. ผลที่เกิดขึ้นนักเรียนแต่ละคนได้ขุมความรู้ที่ได้จากการฟัง

เครื่องมือ	การจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้
การสังเคราะห์แก่นความรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะสำคัญคือ การนำขุมความรู้ของนักเรียนทุกคนมารวมกันแล้วจัดเป็นขุมความรู้ใหม่ 2. วัตถุประสงค์เพื่อหลอมรวมความรู้ที่มีลักษณะเดียวกันไว้ด้วยกัน 3. กิจกรรมหลักคือ นักเรียนหลอมรวมความรู้ที่มีลักษณะเดียวกันไว้ด้วยกัน 4. ผลที่เกิดขึ้น ได้แก่แก่นความรู้ที่หลอมรวมจากขุมความรู้
การทบทวนหลังการปฏิบัติ (After Action Review : AAR)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะสำคัญ การสรุปผลการเรียนรู้หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติม 2. วัตถุประสงค์ เพื่อปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมส่วนที่บกพร่องให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น 3. กิจกรรมหลักคือ นักเรียนทุกคนร่วมกันสนทนา ทบทวน แสดงความคิดเห็นและสรุปผลการเรียนรู้หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4. ผลที่เกิดขึ้น ต้องได้ความรู้ใหม่ที่ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
การถอดบทเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะสำคัญ การสรุปสิ่งที่ได้เรียนมาทั้งหมด เขียนเป็นแผนที่ความคิด (MIND MAP) 2. วัตถุประสงค์เพื่อสืบค้นความรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม 3. กิจกรรมหลักการสรุปสิ่งที่ได้เรียนมาทั้งหมด เขียนเป็นแผนที่ความคิด (MIND MAP) แล้วจดบันทึกลงในสมุดจดบันทึกของตนเอง 4. ผลที่เกิดขึ้นนักเรียนแต่ละคน ได้องค์ความรู้เรื่องเครื่องปั้นดินเผา

2.1. เรื่องเล่าเร้าพลัง โดยแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม ฟังเรื่องเล่าของภูมิปัญญาเกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผาได้สัมผัสและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการทำเครื่องปั้นดินเผา จากภูมิปัญญากลุ่มละ 1 ท่าน ภูมิปัญญาแต่ละท่านได้เล่าเรื่องจริงที่เกิดขึ้น ไม่ใช่เรื่องแต่งขึ้นมาทำเรื่องเป็นความสุขหรือความสำเร็จ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของตัวผู้เล่าและเล่าจากมุมมองของตนเองมีโครงเรื่องคือ การดำเนินเรื่องที่แปลกน่าสนใจเพื่อจับความสนใจของผู้ฟังให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการซักถาม โดยใช้เวลากลุ่มละประมาณ 1 ชั่วโมง เวียนสลับกันไปทั้ง 4 ท่านพบว่า เรื่องเล่ามีพลังสามารถกระตุ้นความสนใจได้ดีเป็นสิ่งที่จำได้ง่าย แม้เวลาจะผ่านไปแต่เรื่องเล่ายังติดแน่นอยู่ในความทรงจำเป็นเรื่องที่มีชีวิต ตัวคนที่บอกได้ถึงวิธีการทำงานให้

สำเร็จและเคล็ดลับแห่งสำเร็จ คนฟังจะเปิดใจรับบทเรียนได้มากกว่าการเรียนจากตำราเรื่องเล่า นำไปสู่การปฏิบัติโดยตรง จึงเป็นการปิดช่องว่างระหว่างการทำตามตำรากับการได้นำไป ปฏิบัติจริง ผู้เล่า ใช้ภาษาง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน เพื่อพรรณนาเรื่องราวหรือสื่อสารความคิดที่ ชับซ้อนให้อยู่ในรูปแบบที่เข้าใจง่ายเปิดโอกาสให้บุคคลเผยแพร่ความรู้ฝังลึกซึ่งปกติแล้วยากที่จะ แสดงออกมา ยิ่งไปกว่านั้นเมื่อนำเรื่องมาเล่าจากความรู้ที่ศึกษาในหรือจากประสบการณ์จริง ทำให้บุคคลที่จะสื่อสารออกมามากกว่าที่ตั้งใจนอกจากนั้นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เล่าเรื่องยังเกิด ความภูมิใจในตนเอง เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันทำให้เกิดบรรยากาศความรักใคร่สมานฉันท์ ในระหว่างผู้ฟังกับผู้เล่าเป็นอย่างดี

2.2. การสกัดขุมความรู้ เมื่อนักเรียนได้ฟังเรื่องราวเกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผาแล้ว ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนเขียนความรู้ที่ได้จากเรียนรู้ โดยจับประเด็นสำคัญ กระบวนการ และ ผลสำเร็จหรือจะมีชื่อเรื่อง มีเหตุการณ์และมีตัวละครโดยเขียน ลงในกระดาษที่แจกให้ 1 แผ่น ต่อ 1 ความรู้ที่ได้ สามารถเขียนได้คนละ หลาย ๆ แผ่นแล้วนำไปคิดที่บอร์ดตามขุม ความรู้นั้น

พบว่า นักเรียนทุกคนกระตือรือร้นในการเขียนความรู้ที่ได้ลงในกระดาษด้วยความ สนใจและสนุกสนาน เกิดการแข่งขันว่าใครจะเขียนได้มากที่สุด และมีการวาดภาพประกอบ ให้สวยงาม มีการออกแบบในการนำใบความรู้ไปติดที่บอร์ดเป็นรูปหัวใจ ทำให้ทุกคนมี ความสุขในการเรียนรู้

2.3. การสังเคราะห์แก่นความรู้ เมื่อนักเรียนนำความรู้ที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ไป ติดที่บอร์ดเรียบร้อยแล้ว นักเรียนทุกคนมาร่วมกันศึกษาใบความรู้ในกระดาษแต่ละแผ่น ว่ามี ความเหมาะสมกับการจัดเป็นหมวดหมู่ ความรู้หมวดเดียวกัน ไปไปติดในกลุ่มเดียวกัน นักเรียนร่วมกันหลอมรวมความรู้ให้เป็นข้อความที่สละสลวย ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่

พบว่า นักเรียนต่างมีความกระตือรือร้นในการศึกษาความรู้จากบอร์ดที่นักเรียนนำไป ติดไว้ ทำให้เกิดการแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลายในการจัดหมวดหมู่ความรู้และยอมรับ ฟังเหตุผลของเพื่อน ตลอดจนมีผู้นำอย่างไม่เป็นทางการในการขับเคลื่อนกิจกรรม ทุกคนต่าง ร่วมกันหลอมรวมสรุปประเด็นเป็นข้อความที่สละสลวยท่ามกลางบรรยากาศการเรียนรู้ที่ สนุกสนานแสดงออกได้อย่างเต็มที่

2.4 การทบทวนหลังการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยได้ให้ผู้เรียนตอบคำถามโดยให้สะท้อนตาม ข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ ให้เวลากับผู้เรียนประมาณ 30 นาที ในบรรยากาศที่เป็นกันเอง พบว่า การเรียนรู้มีชีวิตชีวาและสามารถนำบทเรียนไปประยุกต์ได้ทันทีและยังเห็นกิจกรรม และตัวบุคคลอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนของผู้นำทีมและกระบวนการปฏิบัติงาน โดยการให้และ

การรับข้อมูลย้อนกลับในบรรยากาศที่เป็นกันเอง ไม่ข่มขู่คุกคามหรือที่เรียกว่าแบบ
กัลยาณมิตรและยังให้โอกาสบุคคลรับฟังความคิดเห็นและแสดงความคิดเห็นของตนเองให้กับ
ผู้อื่นได้รับฟังด้วย นักเรียนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานรับผิดชอบใน
หน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมายอย่างเต็มใจและเต็มความสามารถ ให้ความร่วมมือในการทำ
กิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข

2.5 การถอดบทเรียน หลังจากที่ผู้วิจัยภูมิปัญญาท้องถิ่นและนักเรียนได้ร่วมกันจัด
กิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยได้นัดหมายภูมิปัญญาท้องถิ่นและนักเรียนเพื่อที่จะดำเนินการ
ถอดบทเรียนในวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2552 ณ อาคารอเนกประสงค์ โรงเรียนบ้านเม็กคำ
เวลา 13.00 น. เพื่อสืบค้นความรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเขียนเป็นแผนที่
ความคิด (MIND MAP) ลงบนกระดาษชาร์ตที่เตรียมไว้

พบว่า การพัฒนาการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยกระบวนการจัดการความรู้ ซึ่งมี
เครื่องมือให้เลือกใช้ได้เหมาะสมตามบริบทของผู้เรียน ชุมชน ซึ่งประกอบด้วย การถอด
ความรู้ฝังลึกโดยใช้เทคนิค เรื่องเล่าเร้าพลัง การสกัดขุมความรู้ การสังเคราะห์แก่นความรู้
การทบทวนหลังการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ และการถอดบทเรียน โดยนำมาบูรณาการเข้า
กับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยการ
ฟังเรื่องเล่าจากมวลประสบการณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิด
ประสบการณ์ที่สืบทอดกันยาวนานและทำให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่ง
สมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนจัดการองค์ความรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาภูมิ
ปัญญาต่อยอดใช้ประ โยชน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ได้

ผลจากการถอดบทเรียนเรื่องเครื่องปั้นดินเผาสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ ดังนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผา ในปัจจุบันยังมีการประดิษฐ์เครื่องปั้น
ดินเผาแบบพื้นบ้านในทุกภูมิภาคของประเทศไทย ซึ่งเครื่องปั้นดินเผาแบบพื้นบ้านที่ผลิตใน
ภูมิภาคต่าง ๆ เหล่านี้มีความแตกต่างกันในการเตรียมวัตถุดิบ ขั้นตอนการปั้น การเผา และ
ลักษณะรูปแบบซึ่งยกกล่าวได้ ดังนี้

1.1 เครื่องปั้นดินเผาพื้นบ้านภาคเหนือ เครื่องปั้นดินเผาที่จัดว่าเป็นเอกลักษณ์
ของภาคเหนือ ได้แก่ น้ำคั้นหรือคนโทที่บ้านเหมืองกุง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
โดยวิธีการผลิตยังคงเป็นวิธีแบบดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาหลายชั่วคนทำกันเป็นอุตสาหกรรมใน
ครอบครัว การผลิต น้ำคั้นหรือคนโทที่บ้านเหมืองกุง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ จัดเป็น
วัฒนธรรมในการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่แตกต่างจากภูมิภาคอื่น

1.2 เครื่องปั้นดินเผาพื้นบ้านภาคกลาง เครื่องปั้นดินเผาที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักกันทั่วทุกภูมิภาคที่ผลิตจากภาคกลาง ได้แก่ โอ่งมังกรราชบุรี ซึ่งมีการผลิตสืบทอดกันมาจากรบรรพบุรุษ โดยมีการผลิตในรูปแบบของโรงงานอุตสาหกรรมและยังคงรูปแบบเดิมไว้ โอ่งราชบุรีเป็นเครื่องปั้นดินเผาพื้นบ้านภาคกลางที่แพร่หลายและยังคงเอกลักษณ์ทั้งด้านรูปทรงและลวดลาย จัดว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรม เครื่องปั้นดินเผาพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคกลาง

1.3 เครื่องปั้นดินเผาพื้นบ้านภาคใต้ เครื่องปั้นดินเผาที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมจากผู้ใช้ในภาคใต้ ได้แก่ เครื่องปั้นดินเผาบ้านสตึงหม้อ ตำบลสะทึงหม้อ อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา เครื่องปั้นดินเผาบ้านสตึงหม้อ นอกจากจะมีรูปทรงเนื้อดินดี สีสวย นำใช้และทนทานแล้วยังมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองที่เกิดจากการถ่ายทอดสืบทอดต่อวิธีการผลิตต่อกันมาโดยตลอดเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน โดยทำเป็นอุตสาหกรรมภายในครอบครัว

1.4 เครื่องปั้นดินเผาพื้นบ้านภาคอีสานมีแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ โดยได้พบเครื่องปั้นดินเผาอยู่ร่วมกับ โครงกระดูกมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ในแหล่งโบราณคดีหลายแห่ง เช่น แหล่งโบราณคดีบ้านนาดี ตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี และแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง ตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ในการผลิตเครื่องปั้นดินจะใช้กรรมวิธีขึ้นรูปโดยใช้หินดูประกอบด้วยไม้ตีเพราะได้ค้นพบหินดูอันเป็นอุปกรณ์สำคัญในการขึ้นรูปอยู่ในแหล่งโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์

2. วัสดุที่ใช้ในการทำเครื่องปั้นดินเผา ประกอบด้วย

2.1 ดินเชื้อ หมายถึง ดินที่ผ่านการเผาแล้วนำมาบดให้มีขนาดต่างตามความต้องการใช้ผสมในเนื้อดินปั้น จุดประสงค์เพื่อใช้ในการทรงตัวและการหดตัวตลอดจนป้องกันการแตกร้าวของเครื่องปั้นดินเผา

2.2 ดินปั้นเป็นดินเหนียวที่มีความหนาของดินชั้นบนประมาณ 1.25 เมตร ความหนาของดินที่สามารถจะใช้ได้ประมาณ 3.25 เมตร ต่อจากนั้นจะเป็นระดับน้ำจึงนำดินที่ขุดได้มาเก็บไว้ใต้ดินบ้านจนแห้งสนิทแล้วจึงนำไปแช่น้ำในอ่างหรือถังที่มีรูด้านล่าง โดยให้น้ำท่วมดินรองจนกว่าดินจะอมน้ำแต่ไม่ให้ดินเหลวมากนัก เพราะจะปั้นไม่ได้หลังจากนั้นจึงเปิดรูที่ก้นอ่างหรือถังรอให้น้ำไหลออกตลอดเวลาก่อนนำหมก

3. คุณค่าของเครื่องปั้นดินเผา

เครื่องปั้นดินเผา สร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ทั้งทางด้านวัตถุและด้านจิตใจเพื่อดำรงอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ใช้

สอยและความชื่นชมยินดี ซึ่งมนุษย์รับรู้ได้จากการสร้างสรรค์ในรูปแบบแตกต่างกันตามกาลเทศะเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน อาทิ การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำหม้อ ถ้วย ชาม โห่ การทำเครื่องปั้นดินเผา ประเภทกระเบื้อง เช่น กระเบื้องปูพื้น ปูผนัง และกระเบื้องมุงหลังคาเพื่อตอบสนองความเชื่อและศาสนา อาทิ การทำพระพิมพ์ดินเผา การทำตุ๊กตา เสียบบาล ภาชนะดินเผาบรรจุกระดูกคนตาย ตามประเพณีฝังศพครั้งที่ 2 เพื่อสื่อสัญลักษณ์รูปทรงทางอุดมคติ อาทิ เครื่องปั้นดินเผาของจีนที่มีรูปเกี่ยวกับรูปม้า อุฐ สัตว์ในเทพนิยาย เจ้าแม่กวนอิม เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการ เช่น เป็นหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดีประวัติศาสตร์ รูปแบบแนวคิดและกรรมวิธีในการสร้างเพื่อยกระดับจิตใจและรสนิยม อาทิ ถ้วยชามเบญจรงค์ที่ใช้ในราชสำนักสยามซึ่งสั่งมาจากประเทศจีน (พันธ์ศักดิ์ พ่วงพงษ์. 2537 : 204)

4. วิธีการขึ้นรูป

การขึ้นรูปผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา คือ การขึ้นรูปหินดูประกอบไม้ดีซึ่งเป็น การขึ้นรูปแบบดั้งเดิม อุปกรณ์สำคัญในการขึ้นรูปคือหินดูที่ทำมาจากดินเผาซึ่งมีลักษณะคล้ายดอกเห็ด หินดูที่ชาวบ้านนิยมใช้แบ่งออกเป็นสามขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ หินดูแต่ละขนาดมีผลต่อการนำไปใช้ขึ้นรูปภาชนะที่มีขนาดแตกต่างกันออกไปเป็นสำคัญ อุปกรณ์อีกชนิดหนึ่งที่ใช้คู่กับหินดูคือ ไม้ดีราบขนาดใดขนาดหนึ่งให้สัมพันธ์กับรูปแบบและขนาดของภาชนะ เครื่องปั้นดินเผาเป็นการตายตัวแต่เป็นการเลือกใช้ตามความพึงพอใจของช่างปั้นเป็นสิ่งสำคัญ การขึ้นรูปด้วยหินดูประกอบไม้ดีเริ่มจากการขึ้นรูปเข้าทรง กระบอกแล้วคลึงเข้าให้ขยายโดยใช้ไม้กั้ง จากนั้นตบด้วยมือให้เข้าโป่งออกตรงกลางนำขึ้นไปตั้งบนครกแล้วใช้หินดูประกอบไม้ดีขยายเข้าให้กว้างขึ้นนำเอาเยื่อไม้หรือถุงพลาสติกมา สวีปากหม้อให้เรียบและสวยงามจากนั้นนำมาตีด้วยหินดูประกอบไม้ดีอีกครั้ง ให้หม้อขยายขนาดเพิ่มขึ้นนำหม้อไปผึ่งแดดให้หมาดนำหม้อมาตีให้ก้นสานกันแล้วนำไปผึ่งแดดอีกครั้ง แล้วจึงเริ่มตกแต่งให้ได้รูปทรงตามต้องการ เมื่อหม้อมีผิวเรียบดีตกแต่งลวดลายหรือรูปทรงตามแบบที่คิดไว้แล้วนำหม้อไปผึ่งให้แห้งรอการเผาต่อไป

5. การเผา การสร้างเตาเผา ขุดหลุมกว้าง 1 เมตร ยาว 2 เมตร ลึก 30 เซนติเมตร รองก้นหลุมด้วยฟางแล้วนำตอไม้ไผ่แห้งหรือไม้ไผ่แห้งมาวางให้เป็นตารางขนาด 30 X 30 หรือ 20 X 20 เซนติเมตร ขึ้นอยู่กับขนาดของผลิตภัณฑ์ นำผลิตภัณฑ์ที่ปั้นมาวางบนไม้ไผ่เป็นระเบียบ 1-2 ชั้น จุดไฟด้านล่างเมื่อไฟติดพื้นดูดีแล้วนำฟางมาวางทับลงบนผลิตภัณฑ์ หมั่นคอยเติมฟางอยู่เสมอให้สังเกตดูว่าเมื่อได้ตามต้องการแล้วจึงเลิกเติมฟางเผาปล่อยทิ้งไว้ประมาณ 1 วัน จึงเก็บผลิตภัณฑ์

กระบวนการจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยกระบวนการจัดการความรู้

กระบวนการในการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยกระบวนการจัดการความรู้ โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ หลักสูตรสถานศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ กรอบแนวคิด ทฤษฎี มีขั้นตอนสำคัญในการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตารางที่ 10 ขั้นตอน กระบวนการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้

ขั้นตอน กระบวนการ	วิธีการและเครื่องมือ
1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผา	<ol style="list-style-type: none"> 1. สำรวจความต้องการในการจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผา โดยใช้แบบสำรวจความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อาชีพในห้องถื่น 2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจความต้องการในการจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผา
2. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเครื่องปั้นดินเผา	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดการสนทนากลุ่ม 2. กำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. กำหนดทรัพยากรที่ใช้ในการจัดกิจกรรม 4. กำหนดสถานที่ในการจัดกิจกรรม 5. กำหนดระยะเวลาในวิจัย
3. กระบวนการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผา	<ol style="list-style-type: none"> 1. เรื่องเล่าเร้าพลัง 2. การ สักขุมความรู้ 3. การสังเคราะห์แก่นความรู้ 4. การทบทวนหลังการปฏิบัติ 5. การถอดบทเรียน
4. ประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดเวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล

จากตารางที่ 10 ขั้นตอนกระบวนการในการจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ทั้ง 4 ขั้นตอน โดยการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผา การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผา มีกิจกรรมในการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ ดังนี้

1.1 สํารวจความต้องการจัดการเรียน โดยใช้แบบสํารวจความต้องการในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผา จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ประกอบด้วย ครูโรงเรียนบ้านเม็กคํา ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และภูมิปัญญาท้องถิ่นและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสํารวจความต้องการจัดการเรียนรู้นํามาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสรุปความต้องการจัดการเรียนรู้อุปกรณ์ดินเผา

2. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 การจัดการสนทนากลุ่ม เพื่อก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแสดงความคิดเห็น การยืนยันข้อมูลจากแบบสํารวจความต้องการ และได้ข้อสรุปร่วมกันที่จะนำไปสู่การจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผา

2.2 กำหนดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเครื่องปั้นดินเผา โดยแบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 4 กลุ่มคือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผา วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการทำเครื่องปั้นดินเผาคุณค่าของเครื่องปั้นดินเผาวิธีการขึ้นรูปและการเผา

2.3 กำหนดทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 4 คนคือ นางละมุล ตอรัมย์ นางสังข์ ธนุศรี นางพันธ์ รัตนโชติ นายเรือง ยางนอก

2.4 กำหนดสถานที่ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้คือ โรงเรียนบ้านเม็กคํา ตำบลเม็กคํา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

2.5 กำหนดระยะเวลาในวิจัยคือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ระหว่างวันที่ 15 กรกฎาคม 2552 ถึงวันที่ 25 กันยายน 2552

3. การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้เครื่องมือการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการจัดการกิจกรรม ได้แก่

3.1 เรื่องเล่าเร้าพลัง เป็นเครื่องมือในการถอดความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านการเล่ามวลประสบการณ์ ซึ่งเป็นความรู้ฝังลึกที่อยู่ในตัวคนเป็นการเปิดประเด็นในการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่เป็นกันเองท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนพบประเด็นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3.2 การสกัดขุมความรู้ เป็นการจับประเด็นจากการฟังเรื่องเล่าจากภูมิปัญญา โดยความรู้ที่ได้ของนักเรียนแต่ละคนนั้น ขึ้นอยู่กับทักษะการฟังและความสามารถในการจับประเด็น ซึ่งแต่ละคนจะเขียนขุมความรู้ลงบนกระดาษที่แจกให้ไม่จำกัดจำนวนว่าแต่ละคนจะเขียนได้กี่ขุม

3.3 การสังเคราะห์แก่นความรู้ ซึ่งมาจากขุมความรู้ที่สกัดมาจากการฟังเรื่องเล่าของภูมิปัญญาซึ่งมีเป็นจำนวนมาก โดยนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณา ซึ่งจะทำให้สามารถจัดกลุ่มได้ แล้วตั้งชื่อโดยให้ครอบคลุมขุมความรู้ทั้งหมดทำให้แก่นความรู้เป็นสมรรถนะที่เป็นผลรวมของขุมความรู้ทั้งหมด

3.4 การถอดบทเรียน หลังจากทีนักเรียนและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน แล้วนักเรียนและภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกันสรุปโดยเขียนเป็นแผนที่ความคิดลงในกระดาษชาร์ตที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ เสร็จแล้ว ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและเพิ่มเติมด้วยการถามต่อเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สมบูรณ์ ชัดเจน แล้วให้นักเรียนจดบันทึกลงในสมุดจดบันทึกของตนเอง

จากกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวสามารถจัดเป็นวงจรการจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ ดังนี้



ภาพที่ 3 วงจรการจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้

4. การประเมินผล ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประเมินผล การจัดกิจกรรม ดังนี้

4.1 โดยใช้แบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนและ ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้สะท้อนสิ่งที่ได้หรือขาดหายไปในการร่วมกิจกรรม ซึ่งสรุปได้ดังนี้

จะให้เรียนรู้เกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผา มีความตั้งใจในการเรียนรู้ให้ได้มากที่สุดเพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด สิ่งที่เกินความคาดหมายคือได้เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่มมีความสามัคคี รู้จักการพูดและมีมารยาทในการพูดคุยกับผู้ใหญ่ สิ่งที่ไม่ได้ตามวัตถุประสงค์คือ ได้ลงมือปฏิบัติเกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผาได้รับประสบการณ์ตรง สิ่งที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้งานดีขึ้นคือ มีการสร้างโรงเรียนสำหรับปั้นและควรจัดเวลาให้สำหรับเรื่องนี้โดยตรงและประยุกต์จากการปั้นหม้อเป็นปั้นอย่างอื่นตามความสนใจหรือจินตนาการของผู้ปั้นเองและนำความรู้ที่ได้ไปบูรณาการกับวิชาอื่น และจะนำความรู้เพิ่มขึ้นมีการอนุรักษ์สืบสานต่อไป

4.2 เวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้หลักการตรวจสอบแบบสามเส้า ด้านข้อมูล (Methodological Triangulation) โดยนำเสนอข้อค้นพบ ในรูปแบบของนิทรรศการ การสาธิต การนำเสนอข้อมูล โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคือ นักเรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ครู และผู้ปกครองนักเรียน ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลซึ่งทุกฝ่ายต่างยอมรับว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้องตรงตามบริบทของชุมชนและวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมา

การจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผา ในครั้งนี้ประกอบไปด้วยกระบวนการสำคัญ 4 ขั้นตอน ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผา วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการทำเครื่องปั้นดินเผา คุณค่าของเครื่องปั้นดินเผา วิธีการขึ้นรูปและการเผาที่ส่งผลให้ผู้เรียนเห็นพลังของภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคงบนพื้นฐานของความเป็นไทยและรักในท้องถิ่นของตนเอง

การจัดเวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลสมาชิกทุกคนของเวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลมีความเห็นว่า ผลการวิจัยมีความถูกต้อง ทั้งด้านความแม่นยำ (Accuracy) ความสมบูรณ์ (Completeness) ความเป็นธรรม (Fairness) และความน่าเชื่อถือ (Credibility) ของการวิเคราะห์ข้อมูล และได้เสนอแนะให้นำงานวิจัยในครั้งนี้ไปเผยแพร่ในวงวิชาการอย่างแพร่หลาย เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดในการจัดการศึกษา และสามารถนำไปปรับใช้กับการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลที่ได้จากกระบวนการจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยกระบวนการจัดการความรู้

ผลที่เกิดจากการใช้กระบวนการในการจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้

ผลที่เกิดกับนักเรียน

นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การจัดการเรียนรู้ เครื่องปั้นดินเผาโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนจัดได้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้และผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์ โดยการสืบค้น ถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในตัวคน เป็นความรู้ที่ผู้อื่นสามารถเรียนรู้ รวบรวม จัดเป็นคลังข้อมูล และนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ผลที่เกิดกับครู

การจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ ทำให้ผู้บริหาร โรงเรียนและครู ได้ตระหนักถึงการจัดการเรียนรู้เปิด โอกาสให้บุคลากรผู้มีส่วนร่วม โดยร่วมกันวางแผน และยอมรับกระบวนการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผาโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ เป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่จุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลที่เกิดกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

การจัดการกระบวนการเรียนรู้ในครั้งนี้ ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้ ผู้สูงอายุในชุมชนมีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้สู่คนรุ่นใหม่ เกิดความภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเห็นความสำคัญถึงองค์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวเอง สามารถปรับตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เกิดการรวมกลุ่มในเชิงสร้างสรรค์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคคล

ข้อค้นพบในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบไปด้วยประเด็นต่าง ๆ คือ การศึกษาสภาพ ปัจจุบันปัญหาการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งในทุกประเด็นต้องขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องโดยในทุกกิจกรรมเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผา ที่ส่งผลให้ผู้เรียนเห็นพลังของภูมิปัญญาท้องถิ่น ทางด้านการเล่าประสบการณ์ในตัวเอง สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคงบนพื้นฐานของความเป็นไทยและรักในท้องถิ่นของตนเอง